

bage til at give mindre, end man har givet i de senere Aar. Men det vil jeg dog antage, at dette Ting ikke vil, og at de Herrer ville ømme sig ved saaledes at gaa tilbage paa et Omraade, hvor der fornuftigvis intet som helst er sket, der kunde begrunde en saadan Tilbagegang. Det er jo en Erstatning for de saakaldte monradiske Kursus, der her er kommen, og saa vidt jeg ved, er der almindelig Tilfredshed dermed i Lærerstanden og i Befolkningen i det hele. Det er noget ganske overordentlig værdifuldt, som herved præsteres. Forstanderen er bekendt for at være sin Plads voksen i allerhøjeste Grad, og det gaar alt sammen fortræffeligt, saa vidt den almindelige Mening ved noget om det. Og saa maa jeg bede de Herrer huske, at selv om det kunde ordnes med Hensyn til de etaarige Kursus, hvad skal man saa gøre med Hensyn til den stadig stigende Udvidelse af Adgangen til de korte Kursus? Deltagelsen deri er stegen meget stærkt i de sidste Aar. I 1892 deltog deri 364 Lærere og Lærerinder, men i det sidste Aar 672. Jeg henstiller til enhver, der ved lidt Besked om de Lokaler, der staa til Disposition, om der kan være Tale om, at man kan lade Deltagelsen stige saaledes og dog samtidig blive i de nuværende Bygninger. Det er sikkert umuligt.

Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen) har saa vanskeligt ved at forstaa, at man kan bebrejde sit eget Parti noget. Naar man imidlertid har den Opfattelse, at de Vanskeligheder, ens Parti har, for en stor Del bestaa i, at Partiet ikke arbejder godt nok sammen, er der ikke noget til Hinder for, at man kan lægge en Tale an paa hovedsaglig at sige sit eget Parti nogle Sandheder, som det har godt af at høre, og det var det, jeg gjorde i Odense. Naar det ærede Medlem nu mere end nogen Sinde før tager Forsvarssagen ind i Storpolitikken og stiller sig, som han gør, saa er jeg overbevist om, at det for en stor Del er Højremænds og Forsvarsvenners Skyld, deres Skyld nemlig, som sige, hver Gang de Herrer stille sig intransigente paa det Punkt: Ja, saa er man nødt til at lade dem tage Magten, thi ellers faa vi jo ingen Ting gjort. Saa længe der raabes paa den Maade saaledes fra vor Side, er det ganske naturligt, at de Herrer klemme paa den Vej og tro, at de kunne komme til Parlamentarismen ad den Vej. Det er derfor saa umaadelig naturligt, at jeg sagde til mine Meningsfæller, at det vilde vel sagtens blive forsøgt at standse Reformar-

bejdet og sige: De kunne ingen Ting gøre, intet udrette, og derfor maa de gaa. Og hvis man saa straks skulde vige for det, var det jo ganske meningsløst, at der blev dannet et Højreministerium. Det var i denne Forbindelse, jeg udtalte dette om Administrationen, som de Herrer have faaet forkert i Halsen. Jeg synes dog, vi skulle forstaa hinanden saa godt og respektere hverandres Anskuelser saa meget, at De kunne begribe, at for manges Vedkommende er det faktisk saaledes som for mit Vedkommende, at naar jeg er bange for det parlamentariske System, er det først og fremmest af Hensyn til den Uro, det vil bringe i Administrationen. Jeg tror, at alle de forskellige Institutioner, de aandelige og de materielle, de mindste og de største, ved Parlamentarismens Indførelse ville blive gennemtrængte af Storpolitikken, og at det vil skade over hele Linien. Det er min Grund til at være imod Parlamentarismen, absolut min Grund, jeg har ingen anden. Det synes jeg, de Herrer maa forstaa og respektere og ikke sige, saaledes, som det nu er sagt af det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds (Fogtmann), at jeg var saa forelsket i at administrere, at jeg ikke en Gang vilde konferere med Finansudvalget. Det skulle De snart faa at se, at jeg ikke er. Jeg har ikke Ulyst til at forhandle med de Herrer eller være Mægler eller i det hele gøre, hvad jeg kan for en god Forstaaelse mellem Regering og Rigsdag.

Til Slutning skal jeg kun omtale, at det forbavser mig noget, at det ærede Medlem for Ringkøbing (J. C. Christensen) anden Gang kom ind paa — ja, jeg vil saamænd ikke en Gang kalde det en Insinuation, thi det kunde i og for sig være en ganske ærlig Sag, selv om det var sandt — dette, at stille mig frem som en Slags Ministerstormer, en Intrigant, i alt Fald over for et bestemt Ministerium, maaske over for to. Saa længe jeg havde at gøre med Højres Ledelse, protesterede jeg aldrig mod disse mere eller mindre underjordiske Kanaler, hvorigennem det sivede ud, thi jeg betragtede det som haabløst og fandt ogsaa, at det var ganske ligegyldigt. Men nu er det lidt anderledes, og jeg vil derfor sige det til Underretning for dem, der ønske at faa Sandheden at vide, at jeg har aldrig intrigeret mod Ministeriet Reedtz-Thott, og hvis De ønske at faa det at vide fra kompetent Side, saa havde vi ikke mange Dage før Ministerkrisen et Repræsentantmøde, hvor der var 30 Højremænd til Stede, og jeg beder Dem